

Izgradnja kulture inkluzije putem eTwinninga

HR

Erasmus+

Izdavač

Središnja služba za podršku eTwinningu
www.etwinning.net

Izdavači

Anne Gilleran, Irene Pateraki, Santi Scimeca, Claire Morvan

Koordinacija projekta

Claire Morvan

Jezični koordinator

Danosh Nasrollahi

Originalni dizajn

Iddi fix

DTP i tisak

HOFI Studio

Broj ISBN

9789492913005

Objavljeno u listopadu 2017. Stavovi izraženi u ovoj publikaciji stavovi su autora i ne odražavaju nužno stavove Europske komisije ni Središnje službe za podršku eTwinningu.

Knjiga je objavljena u skladu s uvjetima i odredbama licence za nekomercijalnu upotrebu:

Attribution-Non Commercial-Share Alike 3.0 Unported Creative Commons(CC BY-NC-SA 3.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by-ncsa/3.0/>).

Ovu publikaciju financira **Erasmus+ Program Europske unije**.

Izgradnja kulture inkluzije putem eTwinninga

eTwinning je brzorastuća zajednica u kojoj je tijekom 12 godina sudjelovalo gotovo 500 000 učitelja iz 182.000* škola. Provedeno je više od 61 000* projekata u kojima je sudjelovalo više od 2 000 000 učenika iz cijele Europe

eTwinning – je zajednica škola diljem Europe – školski projekt koji financira Europska Komisija, putem Agencije za obrazovanje, audiovizualnu i kulturnu razmjenu u sklopu programa mreže Erasmus +. eTwinning se sastoji od sofisticirane digitalne platforme koja sadrži javni i privatni dio, a dostupna je na 28 jezika. Javni dio www.eTwinning.net otvoren je svima, a posjetiteljima nudi niz informacija o tome kako se uključiti u eTwinning, objašnjavajući koje su njegove prednosti i nadahnjujući za suradnju na projektima. Ograničeno područje pod nazivom eTwinning Live sučelje je putem kojeg odgojno-obrazovni djelatnici komuniciraju s kolegama. omogućuje im da se međusobno pronađu, uspostave komunikaciju, surađuju na projektima te sudjeluju u aktivnostima stručnog usavršavanja organiziranim na nacionalnoj i europskoj razini. eTwinners koji zajedno rade na nekom projektu imaju pristup ograničenom namjenskom području tog projekta pod nazivom TwinSpace.

eTwinning nudi visoku razinu podrške svojim korisnicima. U svakoj od zemalja koje sudjeluju u projektu (trenutno 38) Nacionalna služba za podršku (NSS) promiče aktivnost, nudi savjete i smjernice za krajnje korisnike te organizira niz aktivnosti na nacionalnoj razini. eTwinning na europskoj razini financira Europske komisija putem izvršne agencije za obrazovanje, audiovizualnu djelatnost i kulturu u okviru programa Erasmus+”. eTwinning koordinira središnja služba za podršku, kojom upravlja European Schoolnet (konzorcij 32 ministarstva obrazovanja) u ime Europske komisije. Središnja služba za podršku radi zajedno s nacionalnim službama za podršku i odgovorna je za razvoj platforme, kao i za omogućivanje niza prilika za stručno usavršavanje i drugih aktivnosti kao što je godišnja europska konferencija i dodjela nagrada na kojoj nastavnici i učenici primaju nagrade za svoj rad na istaknutim projektima.

*Datum: rujan 2017.

SADRŽAJ

Predgovor	7
1. Pregled shvaćanja inkluzije.....	9
1.1. Uključenost: svaki je učenik važan i to jednako važan.....	9
1.2. Inkluzivno obrazovanje na eTwinningu	10
1.3. Svrha ove knjige.....	11
2. Pristup obrazovanju u udaljenim područjima	13
2.1. Nastavne prakse u izoliranim školama: slučaj malih ruralnih škola u Italiji.....	13
2.2. Svjedočanstva učitelja, učenika i ravnatelja	15
3. Bolje interkulturalno razumijevanje	22
3.1. Šest načela poboljšanja interkulturalnog razumijevanja	22
3.2. Svjedočanstva i eTwinning projekti o interkulturalnom razumijevanju.....	24
3.2.1. Svjedočanstva učitelja, učenika i ravnatelja	24
3.2.2. eTwinning projekti na temu razumijevanja među kulturama	29
3.3. Stručno usavršavanje na eTwinningu na temu svijesti o drugim kulturama	32
4. Bavljene obrazovnim zadacima	35
4.1. Nitko ne smije biti ostavljen.....	35
Različite prilike za različite potrebe	36
Volate li pistacije?.....	36
Dodatni alati za vašu zbirku alata.....	36
4.2. Svjedočanstva učitelja, učenika i ravnatelja	37
4.3. Izgradnja zajednice u inkluzivnom obrazovanju.....	44
5. Zaključak	47
6. Reference.....	49
7. Poveznice na eTwinning aktivnosti	51
Tablice država - skraćenice.....	53
KONTAKTI NSS I PSA.....	54

PREDGOVOR

„Svi imaju pravo na kvalitetno i uključivo obrazovanje, obuku i cjeloživotno učenje radi stjecanja i održavanja vještina koje su im potrebne za potpuno sudjelovanje u društvu i uspješan prelazak na tržište rada.”

Tibor Navracsics

Povjerenik Europske komisije za
obrazovanje, kulturu, mlade i sport

Ovo je prvo načelo „stupa socijalnih prava“, koji je Europska komisija usvojila u travnju 2017. kao vodilju za politiku EU prema boljim radnim i životnim uvjetima europskih građana.

Inkluzivno obrazovanje ne smije biti luksuz. Ono je iznimno bitno za ostvarivanje društva u kakvom Europljani žele živjeti. Ključno je za izgradnju poštenih i kohezivnijih društava. A ima i važnu ulogu u razmatranju načina rješavanja problema kao što su digitalizacija, klimatske promjene i obuzdavanje globalizacije. Većina djece koja sada kreću u osnovnu školu vjerojatno će raditi na radnim mjestima koja danas još ne postoje. Moraju, uz znanje, razviti i brojne kompetencije, otpornost te mogućnost prihvaćanja promjena bez obzira na to otkuda dolaze ili kakve posebne obrazovne potrebe imaju. Uključivo obrazovanje pomoći će im da to postignu.

Da bi bili uspješni i da baš svakom djetetu omogućili da iskoristi kvalitetno obrazovanje, obrazovni sustavi moraju riješiti razne izazove i probleme s isključenosti, a istodobno promicati zajedničke vrijednosti i građanstvo kao okosnicu socijalne kohezije. Moraju zadovoljavati razne potrebe i biti prilagođeni različitim sposobnostima i kapacitetima svih učenika, uključujući one s posebnim obrazovnim potrebama, one s nepovoljnim životnim situacijama ili one koji žive u udaljenim područjima, te svima ponuditi izvrsno obrazovanje.

U ovom izdanju predstavljamo odabir izvrsnih eTwinning projekata i aktivnosti koji promiču uključivo obrazovanje i zajedničke vrijednosti. Predstavlja se na koji način eTwinning i svi

učitelji i učenici koji su aktivni na toj platformi pridonose rješavanju izazova u obrazovanju koji su danas prisutni i kako na kreativan i živopisan način odgovaraju na te izazove. Primjeri se bave širokim rasponom prepreka koje su prisutne u obrazovanju: situacijom škola u udaljenim područjima i načinima na koje se putem eTwinninga povezuju s ostatkom svijeta, kulturnom raznolikošću i izazovima migracije te poteškoćama u učenju.

eTwinning i cijela zajednica pridonose ostvarenju vizije koja je postavljena Rimskom deklaracijom iz ožujka 2017., a to je Unija u kojoj „mladi ljudi stječu najbolje obrazovanje i obuku, u kojoj će moći studirati, naći posao diljem kontinenta”.

Od srca zahvaljujem svim učiteljima i učenicima koji su sudjelovali u raznim aktivnostima i projektima predstavljenima u ovom izdanju. Želim zahvaliti i cijeloj zajednici eTwinninga na iznimno važnom doprinosu naporima da se postigne bolje i inkluzivnije obrazovanje.

1. PREGLED KONCEPTA UKLJUČENOSTI

Irene Pateraki

Pedagoška voditeljica i voditeljica za praćenje

Središnja služba za podršku eTwinningu, European Schoolnet

1.1. Uključenost: svaki je učenik važan, i to jednako važan

„Uključivo obrazovanje podrazumijeva prihvaćanje svakoga, obvezu učiniti sve što je potrebno da bi svi učenici u zajednici, a i svi građani u demokraciji, imali neotuđivo pravo pripadnosti i pravo da ne budu isključeni. Uključenost podrazumijeva da su zajednički život i zajedničko učenje bolji način od kojeg svi imaju koristi, a ne samo djeca etiketirana kao drukčija (Falvey, Givner i Kimm, 1995, str. 8).“

Prema UNESCO-u, **uključivo obrazovanje**: jest proces jačanja kapaciteta obrazovnog sustava da obuhvati sve učenike, a osnovna je poruka vrlo jednostavna: svaki je učenik važan, i to jednako važan (UNESCO, 2017). Kad u obrazovanju upotrebljavamo pojam uključenost, želimo reći da su svi učenici dobrodošli u školama, bez obzira na rasu, uvjerenja ili intelektualne sposobnosti, te da svi imaju podršku za učenje, doprinos i sudjelovanje u svim aspektima školskog života. To učenicima omogućuje da razviju svoje sposobnosti, rade na individualnim ciljevima, uče o pojedinačnim razlikama i prihvaćaju ih, sklope prijateljstva s drugim učenicima, pri čemu svaki od njih ima individualne potrebe i sposobnosti te njima, u konačnici, pozitivno

utječe i na školu i na zajednicu i pridonosi tome da društvo počne cijeniti raznolikosti. Raznolikost obuhvaća razne različitosti, kao što su etničko podrijetlo, vjeroispovijest, kultura, jezik, drukčije sposobnosti, stupanj obrazovanja, socijalna situacija, ekonomska situacija, zdravstveno stanje itd.

Uklapanje uključenosti u obrazovanje trajan je proces, a ne jednokratni projekt. Uključivi kurikulum temelji se na mišljenju da se učenje događa kad su učenici aktivno uključeni, preuzimaju inicijativu i shvaćaju svoja iskustva (Udvari-Solnar, 1996). U takvoj situaciji učitelj ima ulogu savjetnika koji omogućuje učenje, a učenici mogu raditi vlastitim tempom i na vlastiti način u okviru zajedničkih ciljeva i aktivnosti, kao što je to slučaj tijekom rada na projektu.

1.2. Uključivo obrazovanje na eTwinningu

Od početka 2005. godine učiteljima koji rade na projektima eTwinninga jedan je od ciljeva svojim učenicima proširiti horizonte. Projekti eTwinninga otvaraju poglede na Europu putem aktivnosti kojima se promiče razumijevanje uključenosti, razvoj zajedničkih vrijednosti te pozitivan odgovor na raznolikost. Mnogo je primjera projekata eTwinninga koji učenicima omogućuju da steknu interkulturalne sposobnosti, da se upoznaju s demokratskim vrijednostima i nauče važnost društvene uključenosti te aktivnog građanstva. Brzim pretraživanjem baze podataka o eTwinningu, primjerice, pronaći će se projekti kao što su: „Filoksenija ili ksenofobija?“, „U stranoj zemlji“, „Priče o migraciji“, „Svi smo mi migranti ovog svijeta“, „Različiti smo... jednaki smo... poštujemo različitosti...“, „Ti i ja u zrcalu“, „Prihvati me takvog kakav jesam“, „Ujedinjeni u raznolikosti“ itd. Tijekom rada na projektima učenici stupaju u pozitivne interakcije sa svojim vršnjacima te uviđaju da razlike mogu biti pozitivan izvor učenja, a ne uzrok negativnih komentara i predrasuda.

Jedan od tih projekata, tj. projekt „Migranti i izbjeglice“ koji je 2017. dobio Europsku nagradu, uključivao je učenike u dobi od 12 i 13 godina iz četiri europske zemlje: Francuske, Njemačke, Nizozemske i Norveške. Učenici su istraživali temu migracije, skupljali informacije o izbjegličkoj krizi u Europi te stjecali bolji uvid u to što znači biti migrant ili izbjeglica, a time povećavali svoju međukulturalnu svijest. Konačni je rezultat projekta bio tiskani časopis u kojem su objavljeni svi materijali i mišljenja. Mariska iz Francuske, jedna od sudionica u projektu, napisala je: „*Svima koji su protiv migranata htjela bih nešto reći: Da vas bombardiraju i da svaki dan živite u groznim uvjetima, bili biste sretni kad bi vas druga država primila i pobrinula se za vas. Zato vas molim da se prema drugima ponašate onako kako biste htjeli da se drugi ponašaju prema vama!*“

Osim što vode projekte, učitelji eTwinninga mogu sudjelovati i u brojnim drugim aktivnostima: mrežnim seminarima, mrežnim edukacijama, radionicama stručnog usavršavanja i grupama. Te aktivnosti učiteljima omogućuju da steknu vrijedna znanja o razvoju uključive klime u

učionici, o boljem podučavanju učenika prenošenjem vještina i sposobnosti za borbu protiv rasizma i diskriminacije te kako učenike uklopiti u širu zajednicu koja ima iste brige i snove kao i oni

1.3. Svrha ove knjige

Ova je knjiga pregled načina na koje su učitelji *protumačili uključivo obrazovanje* na eTwinningu, a u fokusu su sljedeće tri teme:

- 1. Kako premostiti geografske prepreke** s kojima se suočavaju mladi iz udaljenih ruralnih područja i mladi koji žive na malim otocima ili u perifernim područjima.
- 2. Kako poboljšati međukulturno razumijevanje**, osobito među mladima koji su pripadnici manjina i/ili iz u nepovoljnijoj društveno-ekonomskoj situaciji: imigranti, izbjeglice ili potomci imigrantskih ili izbjegličkih obitelji, mladi iz nacionalnih ili etničkih manjina, mladi koji imaju problema s usvajanjem jezika i uključivanjem u kulturu itd.
- 3. Kako riješiti obrazovne probleme** i potpuno uključiti mlade s poteškoćama u učenju, mladima koji odbijaju školovanje, mladima slabijih kvalifikacija ili slabijeg uspjeha u školi itd.

Obrada svake teme započinje predstavljanjem projekata i mišljenja učitelja, učenika i ravnatelja prema prijedlogu nacionalne službe za podršku eTwinningu. Projekti na temu uključenosti i raznolikosti korisni su svim učenicima, a osobito onima koji se nalaze u nepovoljnijem položaju od svojih vršnjaka jer se suočavaju s drukčijim preprekama. Tim je učenicima potrebno više prilika za ravnopravno sudjelovanje u svim ponuđenim aktivnostima te za pokazivanje svojih talenata i interesa.

Projekti se predstavljaju kao ideje za učitelje i nadahnuće za buduće projekte, a mišljenja učitelja, ravnatelja i učenika pokazuju na koji način eTwinning potiče razumijevanje i priznavanje raznolikosti na pozitivan način uz uzajamno poštovanje. Projekti su podijeljeni prema tri spomenute teme, ali se učitelji u učionici često bave većim brojem tema.

Nakon predstavljanja projekata slijedi odjeljak u kojem se predstavljaju mogućnosti za stručno usavršavanje i druge prilike u zajednici povezane s uključenosti kojima je cilj obogatiti znanje i vještine učitelja da bi oni mogli promicati i podržavati raznolikost i uključenost u svojim školama.

Nadamo se da će priče, primjeri i ideje predstavljene u nastavku poslužiti kao nadahnuće svim učiteljima te da će pridonijeti naporima koji se ulažu u izgradnju uključivog obrazovanja. Jer ipak je Mahatma Gandhi rekao: „*Nijedna kultura neće preživjeti ako pokuša biti isključiva.*“

2. PRISTUP OBRAZOVANJU U UDALJENIM PODRUČJIMA

Većina država ima geografska područja čiji položaj tamošnjim stanovnicima predstavlja problem. Ta su područja u nekim državama brojnija ili prostranija. Učenici koji žive u tim područjima često moraju daleko putovati od doma do najbliže škole ili idu u male škole s malo učenika te su izloženi isključivo svojem bliskom okruženju. Neki se učenici povremeno osjećaju izoliranima od ostatka svijeta. Tehnologija i projekti kao što je eTwinning učiteljima mogu pomoći da nadiđu te probleme te da učenicima omoguće komunikaciju s vršnjacima iz drugih država, kao što Giuseppina Cannella, stručnjakinja za to područje iz talijanskog instituta INDIRE, opisuje u prvom odjeljku u nastavku. U drugom odjeljku petero učitelja i njihovi učenici i ravnatelji iz ruralnih škola na Cipru, Islandu, u Grčkoj, Portugalu i Francuskoj Gvajani prenose svoje iskustvo rada na eTwinning projektima i opisuju kako su imali osjećaj da su i drugi učenici dio njihova razreda, kako lijepo opisuje jedan učenik.

2.1. Nastavne prakse u izoliranim školama: slučaj mali ruralnih škola u Italiji

Giuseppina Cannella

INDIRE (Nacionalni institut za dokumentaciju, inovaciju i istraživanje u obrazovanju), Firenza, Italija

Situacija u ruralnim izoliranim školama (u planinama i/ili na otocima) čest je problem europskih država (npr. Italije, Škotske i Engleske, Njemačke i Francuske). Normativna se situacija razlikuje po državama, a to utječe na profil škola.

Planinska i otočna područja u Italiji čine 70 % teritorija, a tamošnje stanovništvo zbog teritorijalnih prepreka ima poteškoća u svakodnevnom životu. Ipak, vrlo je važno zajamčiti jednake prilike i usluge stanovništvu takvih područja, a jedna od socijalnih usluga koju je nužno zajamčiti jest obrazovanje. Problem izolacije učenika koji žive u planinama i na malim otocima utječe na 900 000 talijanskih učenika i 1400 škola. Najnoviji podaci pokazuju da se od 2011. do 2016. zatvorilo 236 škola u planinama (15 % ukupnog broja škola), premda se broj učenika gotovo i nije promijenio u zadnjih pet godina.

Nacionalni institut za dokumentaciju, inovacije i istraživanja u obrazovanju (INDIRE) u Firenzi istražuje nastavnu praksu u izoliranim školama uz osobiti naglasak na škole koje se nalaze u planinama i na malim otocima. Rezultati istraživanja koje je proveo INDIRE koncentrirani su oko četiri glavna područja:

- informacijska i komunikacijska infrastruktura
- organizacija školstva
- osposobljavanje učitelja
- inovativni didaktički pristupi.

INDIRE je uglavnom istraživao aktivnost koja u nastavnu praksu uključuje informacijsko-komunikacijsku tehnologiju za razbijanje izolacije putem strategija obrazovanja na daljinu. Rezultati pokazuju da je tehnologija dokazano glavni pokretač koji učenicima jamči pravo na učenje, no i da se aktivnosti podučavanja ipak moraju promijeniti kad se upotrebljava IKT. Tu na scenu stupa eTwinning.

eTwinning je platforma (tehnička i obrazovna) koja podržava škole i stavlja im na raspolaganje alate, metodologiju i pedagoško okruženje u kojem mogu prekinuti geografsku izolaciju. Nadalje, aktivnosti unutar eTwinning zajednice usredotočene su na pomaganje učiteljima da budu inovativni i pronađu najbolje pristupe kako nadvladati izazove različitih situacija u kojima se nalaze.

Dvije su škole, Istituto Comprensivo di Favignana (na malom sicilijskom otoku u Sredozemnom moru) i Istituto Comprensivo di Sassello (u blizini Savone na planini Liguria), primjerice, tijekom školske godine 2016./17. razvile projekt eTwinninga za 224 učenika o vremenskoj prognozi s naglaskom na vjetar.

Učenici predškolskog, osnovnoškolskog i nižeg srednjoškolskog programa obiju škola tijekom projekta Progetto „Mar@Monti”¹ imali su iste obrazovne ciljeve. Nastavnici su, k tome, prepoznali i dodatne transverzne ciljeve, kao što su:

- doživljaj uključenosti malih škola razbijanjem izolacije pomoću IKT-a
- podrška stručnom usavršavanju učitelja pronalaženjem strategija učenja specifičnih za učenje na daljinu
- podržavanje suradnje između škola na daljinu.

Škola u Sassellu osmislila je bajku u kojoj je vjetar glavni lik. Učenici nižih razreda srednje škole prikupili su podatke o velikim snjegovima, olujama i poplavama u svome području te su te informacije, zajedno sa svojim poslovicama i lokalnim običajima, podijelili s učenicima

---

1 <http://www.ivg.it/2016/06/progetto-marmonti-gemellaggio-fra-favignana-sassello/>

iz Favignane. Učenici iz Favignane prikupili su informacije o vjetrovima i lokalnoj ribarskoj tradiciji koja ovisi o vremenskim uvjetima. Tijekom školske godine učenici različitih razina obrazovanja sastajali su se putem videokonferencija i razmjenjivali informacije te objavili konačne rezultate na TwinSpaceu. Pomoću eTwinning alata učenici iz obiju škola izašli su iz okvira svojih neposrednih okruženja i upoznali širi svijet. Učitelji su pomoću IKT-a svim učenicima pružali podršku te omogućili obogaćene načine suradnje, angažiranost šire zajednice i „nove načine učenja i podučavanja”.

2.2. Svjedočanstva učitelja, učenika i ravnatelja

eTwinning predstavlja sjajnu priliku za učitelje i učenike s otoka kao što su Kreta i Cipar, iz ruralnih područja i udaljenih država, kao što je Francuska Gvajana, da se osjećaju dijelom europske zajednice, surađuju sa svojim kolegama iz Europe i stupaju s njima u interakciju. Svjedočanstva navedena u nastavku pokazuju na koji način eTwinning podržava učitelje i učenike u nadvladavanju geografskih izazova.

Naziv projekta: „Τάξεις χωρίς σύνορα – učionice bez prepreka”

Partnerske škole: 2 partnerske škole (CY, GR)

Razina: osnovna škola

Osnovna škola Malounta vrlo je mala škola u ruralnom području 25 km od Nikozije. U svim razredima ukupno ima samo osam učenika. Ti su učenici zbog toga suočeni s brojnim preprekama u obrazovanju i socijalizaciji. Pomoću eTwinning projekta (Τάξεις χωρίς σύνορα – učionice bez prepreka) ti su učenici imali priliku nadvladati udaljenosti i geografske prepreke, osjećati se uključenima, upoznati ljude iz druge europske države, steći

iskustva, naučiti nešto novo i, što je najvažnije, steći nove prijatelje. Jedna od aktivnosti koju smo proveli u sklopu eTwinning projekta, primjerice, bili su mrežni sastanci s grčkom školom, točnije s Osnovnom školom Kritinia s Rodosa. Ta je škola imala slične karakteristike našoj: malo učenika (ukupno trinaest) i udaljenu lokaciju. Škole su jedna od druge saznale na koje načine i kojim aktivnostima prevladavaju slične probleme. Učenici iz obiju škola bili su uzbuđeni, sretni i željni razgovora i razmjene informacija o svojoj zemlji, školi, običajima, čak i o školskoj predstavi. Tijekom projekta odvijala se još jedna aktivnost koja je učenicima dala osjećaj uključenosti, a to je prezentacija lokalnih običaja, recepata i spomenika. Učenici su putem te aktivnosti učili o drugim mjestima u Europi koja su također udaljena i izolirana, a istodobno im je pomogla da se otvore prema drugim kulturama.

Simoni Photiou (učiteljica i ravnateljica osnovne škole)

Škola: Osnovna škola Malounda, Cipar

Tijekom ovog projekta imali smo priliku naučiti mnogo toga o školi u Kritiniji, tamošnjem stilu života i lokalnoj kulturi. Sprijateljili smo se s drugom djecom razmjenom e-pošte, putem mrežnih događaja i tijekom zajedničkog rada. Zbližili smo se s ljudima koji žive u drugom dijelu Europe, a nismo pritom morali putovati brodom ni zrakoplovom i na kraju smo postali dobri prijatelji.

Kyriakos (dob: 12)

Naziv projekta: „Korisničko ime: dječja Lozinka: prava”

Partnerske škole: 6 partnerskih škola (DE, GR, IS, RO, SI)

Razina: osnovna škola

Ja sam učiteljica na kraju svijeta. Naše ribarsko selo ima 900 stanovnika i samo jednu cestu koja vodi u selo i iz njega. Na Islandu nema vlakova, a javni prijevoz velik je problem. Stoga nam eTwinning nudi sjajnu priliku da otvorimo oči prema potpuno novom svijetu. Školu pohađaju sva djeca iz sela u dobi od 6 do 16 godina, pa se razredi sastoje od lokalne djece, imigranata, nadarenih učenika i učenika s poteškoćama u učenju. Učenici su tijekom zadnjih godina sudjelovali u brojnim eTwinning projektima i tako otkrili različite kulture, religije i prilike koje njihovi vršnjaci imaju u drugim dijelovima Europe. Zajedničkim radom i suradnjom na različitim aktivnostima i sudjelovanjem u mrežnim sastancima približili smo se osjećaju da se nalazimo u centru svijeta.

Elín Þóra Stefánsdóttir (učiteljica u osnovnoj školi)

Škola: Grunnskóli Bolungarvíkur, Island

Zabavno je s drugom djecom iz Europe pisati knjigu i istodobno s drugom školom na zaslону oslikavati naslovnicu.

Jóna (dob: 10)

Moj je razred sudjelovao na mnogo projekata s istom školom iz Europe. Imam osjećaj kao da su i oni dio mojeg razreda.

Jón (dob: 10)

Naziv projekta: „Planiranje održivog grada”

Partnerske škole: 2 partnerske škole (FR, GR)

Razina: viši razredi srednje škole – strukovna škola

Geografska izolacija nije jedina prepreka u razvoju mojih učenika. Profesorica sam u strukovnoj školi na jugoistoku Krete u najjužnijem europskom gradu koju pohađaju učenici slabijih akademskih sposobnosti, a mnogi su od njih iz imigrantskih obitelji, pa i to dodatno komplicira stvari. Prilikom osmišljavanja eTwinning projekta uvijek je glavni cilj bio uključenost. Odrasla sam u Ateni i kad sam došla ovamo, utjecaj geografske izolacije osjetila sam na vlastitom poslu. eTwinning mi je bio prozor u svijet do kojeg ne mogu doći, pa sam taj element inkluzije osjetila i kao nastavnik. Zato sam uvjeren da kad učenici na nekoj aktivnosti, npr. na planiranju održivosti novog grada nastalog spajanjem Ierapetre i Brétigny-sur-Orgea, rade zajedno s učenicima iz Francuske koji imaju drukčiju kulturu, drukčiju percepciju i drukčija iskustva, uspinju se na višu razinu razumijevanja svijeta. eTwinning učenicima otvara vidike. Razmišljajući o radu svojih partnera (zašto to rade tako?), propitali su vlastiti rad, više se trudili i to im se sviđjelo. Tijekom svakog eTwinning projekta dogodi se malo čudo.

Maria Sourgiadaki (profesorica u odjelu za poljoprivredu)

Škola: 1. strukovna gimnazija Ierapetre (EPAL), Grčka

Suradnja s učenicima iz druge države bila je lijepo iskustvo. Najbolje je bilo kad smo osmislili vrt za njihovu školu za koji sam isprva mislio da je nemoguć. Htio bih nastaviti s tom suradnjom.

Giorgos (dob: 16)

Značenje eTwinninga otkriva se kroz iskustva čarobnih putovanja koja nam nudi upotrebom IKT-a, čak i u udaljenim dijelovima Europe. Na taj se način širi zajednica učenika, a znanje, kultura, tradicija, iskustvo, želje, izražavanje pretvaraju se u umjetnost i govor za vrline te se ukorjenjuju na neočekivanim mjestima, u arhetip sklada prirode koji Grci nazivaju kozmosom.

Aikaterini Tziri (ravnateljica)

Naziv projekta: „Stablo eTwinninga”

Partnerske škole: 34 partnerske škole (AT, AZ, BG, CY, CZ, EE, ES, FI, FR, GE, GR, IT, LT, LV, MD, MK, MT, NL, NO, PL, PT, RO, SL, TR, UA, UK)

Razina: osnovna škola

Živimo na Madeirskom otočju, u prekrasnom arhipelagu koji se nalazi usred Atlantskog oceana, a ništa nas ne odvaja od drugih. „Stablo eTwinninga” partnerski je projekt među školama iz malih i velikih država te s otoka diljem Europe. Pomoću inovativnih informacijsko-komunikacijskih alata učenici su zajedno pričali priče koje istražuju europske vrijednosti i identitet. Tijekom ovog projekta djeca iz obje partnerske škole krenula su na zadatak da istraže priče i steknu vještine čitanja i pisanja koje će im potrajati cijeli život. Djeca su putem inkluzivnog i zajedničkog učenja obogatila svoje znanje. Mnoge partnerske škole pohađaju djeca migranti sa zajedničkim pričama o vlastitim kulturama koje potiču zanimanje i motiviraju na učenje te nas približavaju drugim školama diljem Europe. Iz iskustva mogu tvrditi da su eTwinning projekti povećali samopouzdanje djece i znanje engleskog. Imala sam učenike koji su sudjelovanjem u projektu bolje naučili čitati i pisati engleski. Kao entuzijastični eTwinnerica, potičem djecu da se uključe u nove projekte da bi doživjeli kako je to sudjelovati u aktivnosti bez granica jer je eTwinning vrijedan alat za učenje u svim područjima.

Rosa Luisa Gaspar (učiteljica u osnovnoj školi)

Škola: EB1/PE da Lombada, Ponta do Sol, Madeira

eTwinning je zabavan. To je drukčiji način učenja i suradnje s drugim učenicima koji su nam vršnjaci. Saznala sam više o zemljama u Europi, stekla prijatelje i naučila mnogo o ljudskim pravima kroz projekt. Tijekom nastave puno sam putovala

João (Dob: 9)

eTwinning je glavni izvor zabavnih aktivnosti u mojoj školi. Naši učitelji su nas stalno uključivali u razne projekte na kojima smo stekli mnoge lijepe uspomene i mnogo iskustva. Učenici su se osjećali kao da je mogućnost rada s vršnjacima iz drugih država „glamurozno“ i počeli su zamišljati budućnost u kojoj je moguća suradnja s ljudima iz cijele Europe.

Célia Miguel (ravnatelj)

Naziv projekta: „Zaljubljeni u hranu“

Partnerske škole: 5 partnerskih škola (ES, FR, IT, NL, PL)

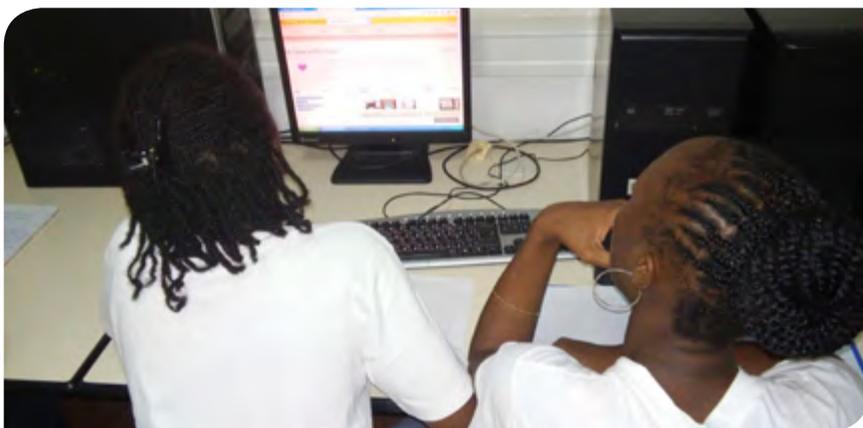
Razina: niži razredi srednje škole

Francuska Gvajana prekomorska je francuska regija u Južnoj Americi, a time i jedno od najudaljenijih područja pod europskom kontrolom. eTwinning je prozor u Europu i mojim učenicima nudi mogućnost virtualnog upoznavanja s vršnjacima te suradnju na obrazovnim projektima. To je izvrsna prilika za širenje vidika i razvoj europskog građanstva te osjećaja

pripadnosti Europi. Učenici obožavaju otkrivati „profile” svojih europskih kolega na TwinSpaceu. Sjećam se njihove reakcije kad su tijekom prvog eTwinning projekta „Raznolikost tradicija” s poljskom partnerskom školom vidjeli snijeg na fotografijama. Aktivnost u kojoj su učenici osobito uživali bilo je osmišljavanje recepata od uobičajenih sastojaka tijekom projekta „Zaljubljeni u hranu”. Cilj je bio zamisliti recept od pet sastojaka odabranih putem mrežnog glasovanja svih učenika koji sudjeluju u projektu. Konačni proizvod projekta bio je časopis s receptima. Učenicima se taj projekt jako svidio, a obuhvaćao je i kušanje vlastitih recepata, ali i recepata partnerske škole koje su također pripremili na kraju školske godine.

Sandra Macabre (profesorica engleskog)

Škola: Collège la Canopée, Francuska Gvajana, Francuska

Sudjelovanje na eTwinning projektima iskustvo je koje obogaćuje sve učenike i daje im osjećaj vrijednosti. To im je prozor prvenstveno prema Europi, ali i ostatku svijetu.

Patricia Leveille (ravnateljica)

3. OSNAŽIVANJE MEĐUKULTURNOG RAZUMIJEVANJA

Obrazovni sustavi, škole i učitelji u određenoj su mjeri odgovorni za jačanje djetetova kulturnog identiteta i vrijednosti, a istodobno promiču poštovanje i razumijevanje drugih kultura. U prvom odjeljku Anna Triandafyllidou, stručnjakinja s Europskog sveučilišnog instituta, predstavlja šest vodećih načela za to. Razvijajući međukulturno razumijevanje, učenici uče vrijednost vlastitih i tuđih kultura, jezika i vjerovanja. Tijekom rada na eTwinningu učenici komuniciraju s različitim kulturama na način koji prepoznaje dodirne točke i različitosti, stvaraju veze s vršnjacima i razvijaju međusobno poštovanje. U ovom odjeljku četiri učitelja predstavlja svoj rad s učenicima različitog kulturnog i etničkog podrijetla u školi te opisuju na koji način eTwinning projekti tim učenicima omogućuju da se osjećaju dijelom razreda. U drugom su odjeljku predstavljena tri projekta koja se bave učenicima migrantima i izbjeglicama te romskim učenicima. Naposljetku slijedi pregled različitih prilika za stručno usavršavanje na temu uključenosti koje su zadnjih godina dostupne učiteljima.

3.1. Šest načela poboljšanja međukulturnog razumijevanja

Anna Triandafyllidou

Program za globalno upravljanje Centra Robert Schuman za napredne studije (RSCAS), Europski sveučilišni institut, Firenza, Italija

Europa je trenutačno suočena sa suprotnim trendovima. S jedne strane neki građani smatraju da će se većom nacionalnom kontrolom, podizanjem granica i odvajanjem od drugih država članica lakše obraniti od globalnih izazova koje predstavljaju migranti, azilanti i ekonomska globalizacija. S druge strane imamo građane koji spontano iskazuju solidarnost prema tražiteljima azila na željezničkim kolodvorima ili u prihvatnim centrima te dolazi do transnacionalne političke mobilizacije mladih u Europi.

U tom kompleksnom, a ponekad i napetom kontekstu, postoji kritična potreba za učinkovitim pristupima koji će potaknuti integraciju kulturnih i religijskih raznolikosti u društvo te međusobno približiti većinsko starosjedilačko stanovništvo,

povijesne manjine i post-migracijsku populaciju. U tom glavnu ulogu ima obrazovanje koje mora potaknuti prihvaćanje i poštovanje među mladima, stvoriti osjećaj pripadnosti te pripremiti učenike za to da u budućnosti postanu aktivni građani.

Premda ne postoji univerzalno rješenje za integraciju starih ili post-migracijskih manjina i migrantskog stanovništva, ipak predlažem šest načela koja mogu služiti kao vodilja za razvoj odgovarajućih obrazovnih programa i alata.

Najprije valja naglasiti da je integracija dvosmjerni proces, a ne samo izazov za „pridošlice“ ili za „manjine“. I starosjediлаčka većina i povijesne ili nove manjine moraju raditi ustupke i napraviti „mjesta“ jedni za druge te tako zajednički stvoriti novo viđenje nacije koje poštuje nacionalnu povijest i osjećaje većine, ali i aktivno prihvaća migrante i manjine.

Drugo je načelo da ne postoji univerzalno rješenje. Za različita društva i različite manjine potrebni su različiti pristupi koji ovise o povijesti svakog društva, sastavu stanovništva i konkretnim potrebama pridošlica, kao i o dostupnim resursima.

Treće je to da obrazovanje o raznolikosti mora obuhvaćati i individualnu u grupnu dimenziju. Svi su učenici jednaki i trebaju dobiti jednaku priliku za učenje i razvoj. Moraju biti prepoznati kao pojedinci, a ne označavani kao članovi određene nacionalne, etničke ili religijske skupine (to vrijedi i za učenike koji su pripadnici manjina i za one koji su pripadnici većine). Istodobno, nadležne institucije za obrazovanje moraju u školski život uklopiti izraz raznolikosti kad je to potrebno i onoliko koliko je potrebno: to se, primjerice, postiže obilježavanjem religijskih i kulturnih praznika velikih manjina, organiziranjem alternativne nastave u području etike ili religije (može se ponuditi religijska nastava ako je to relevantno, religijska filozofija za ateiste ili povijest i vjera manjinskih religija).

Četvrto je načelo da su škole integralni dio zajednica u kojima se nalaze. Stoga se moraju mijenjati kako se mijenja i zajednica. U užim gradskim područjima velikih europskih gradova migranti i njihova djeca često brojčano postaju većina. Što to znači za škole: sastav nastavničkog osoblja, pravila odijevanja i ponuda predmeta trebali bi odražavati promijenjene potrebe zajednice u kojoj se škola nalazi. Škole mogu ponuditi izbornu nastavu iz materinskog jezika najvećih skupina imigranata, tečajeve učenja nacionalnog jezika za njihove roditelje u večernjim satima, mogu prilagoditi uniforme (ako je primjenjivo) posebnim pravilima odijevanja, organizirati aktivnosti (npr. zajednički vrt) koje okupljaju sve obitelji iz zajednice i nude prostor za zabavu i za „domoroce“ i za „pridošlice“.

Peto je načelo to da se određena lokalna ili nacionalna pravila o obrazovanju moraju fleksibilno tumačiti da bi obuhvatila specifične potrebe manjinskih populacija. Važni ispiti, primjerice, ne bi se smjeli organizirati na datume važnih svetkovina određene manjinske skupine.

Šesto je načelo to da se programi i politike koje su na snazi za starosjedilačke manjine mogu prilagoditi i „novim“ manjinama. To znači ako postoji program podučavanja manjinskog jezika ili upisna kvota za manjine na sveučilištima ili pravilo prema kojem nastavničko osoblje mora obuhvaćati i učitelje iz manjinskih skupina, te mjere valja prilagoditi i potrebama migrantskih obitelji. Takve su interkulturalne prakse i resursi u obrazovanju mnogo vrijedniji od financiranja.

3.2. Svjedočanstva i eTwinning projekti o međukulturnom razumijevanju

U današnjem globaliziranom i međusobno sve povezanijem svijetu eTwinning učenicima omogućuje da vrlo jednostavno izravno dožive strane kulture. Međunarodna suradnja u formativnim godinama potiče učenike da sagledaju svijet iz različitih perspektiva i donose informiranije odluke. Imajući na umu da sve više škola u Europi pohađa sve više djece koja su rođena u nekoj drugoj zemlji, eTwinning može pripremiti učenike za veće međukulturno razumijevanje. Ovo je poglavlje podijeljeno na dva dijela:

1. Svjedočanstva učitelja, ravnatelja i učenika iz škola s učenicima različitih etničkih podrijetla, romskom djecom ili učenicima migrantima
2. eTwinning projekti koji se bave kulturnom inkluzijom

3.2.1. Svjedočanstva učitelja, učenika i ravnatelja

Kad uče zajedno s drugim učenicima iz različitih kulturnih i društvenih sredina, učenici bolje razumiju različite perspektiva i prihvaćaju raznolikost. Učitelji su suočeni s izazovom da integriraju sve učenike, podržavaju kulturu raznolikosti i pronađu načine kako svim učenicima pomoći da postignu akademski uspjeh. Primjeri u nastavku predstavljaju eTwinning projekte koji su se uspješno suočili s tim problemom.

Naziv projekta: „Jezik stvara“

Partnerske škole: 6 partnerskih škola (AT, CY, IT, TR, UK, UA)

Razina: osnovna škola

Naša je škola javna ustanova u Beču u Austriji. Ističe se po svojoj višejezičnoj i multikulturnoj populaciji učenika. Mnogi naši učenici u nepovoljnom su položaju zbog svoje društveno-ekonomske situacije, a neki su od njih izbjeglice. Za oko 90 % učenika njemački, kao jezik škole, nije materinski jezik. U našoj se školi govori više od 30 jezika. Jedan je od izazova jačanje kompetencija u jeziku komunikacije, pa projekt „Jezik stvara“ doista ispunjava naše potrebe. Iskustvo suradnje s drugim školama diljem Europe u kojima se upotrebljavaju različiti jezici

ostavilo je jak dojam na učenike. Međunarodna suradnja vrlo im je zanimljiva, osobito kad uče o drugim školama, učenicima, zemljama i jezicima te uvide da imaju mnogo toga zajedničkog.

Elisabeth Köbke (učiteljica u osnovnoj školi)

Škola: Öffentliche Volksschule Röttergasse, Austrija

Govorim poljski, engleski i češki. Na eTwinningu smo radili bajku o kraljevni i vitez. I priču o medvjediću. Svidjelo mi se. Naučili smo talijanski, engleski, njemački i turski.

Pola (dob: 9)

Naziv projekta: „Gradimo mostove – Austrija upoznaje Španjolsku i Španjolska upoznaje Austriju” – „Povezivanje kultura – mi smo Europa”

Partnerske škole: 3 partnerske škole (AT, ES, PL)

Razina: niži razredi srednje škole

U učionici imamo učenike 13 različitih nacionalnosti. Mi smo sjajan primjer kako se međusobno slagati unatoč različitom kulturnom, jezičnom i religijskom podrijetlu. Usredotočeni smo na ono što nam je zajedničko, cijenimo svačije pojedinačno podrijetlo i učimo jedni od drugih. Ne samo da djeci raste samopouzdanje, već imaju želju isprobati svoj engleski. Predstavljanjem tradicija

kao što su Ramazan, Kurban-bajram ili Božić u Austriji učenici se osjećaju kao stručnjaci za svoju kulturu i time ruše zidove predrasuda. Primijetili smo da ih komunikacija sa stvarnim vršnjacima na engleskom motivira i da ih istraživanje vlastite kulture potiče na kritično razmišljanje o stereotipima. Cilj nam je da razmišljaju o drugim kulturama, ali i o svojoj. Smatramo da je važno da djeca Europe budu prijatelji da bi se postiglo održivo društvo i mirna Europa. Kao što je rekao Pierre Coubertin: „Tražiti od ljudi da vole jedni druge na neki je način djetinjasto. Tražiti od njih da se međusobno poštuju, nije utopističko razmišljanje, ali da bi se poštovali, prije toga moraju se poznavati.”

Kristina Gugerbauer (engleski, geografija, europski studiji)

Škola: Srednja europska škola Neustiftgasse Beč, Austrija

Connecting cultures – we are Europe!

Before we judge, we get to know each other.

Poland & Austria

Bilo je baš super što sam druge mogla naučiti nešto o svojoj kulturi i objasniti im svoju najdražu tradiciju iz moje zemlje, Šri Lanke.

Shenuka (dob: 12)

Mi smo srednja europska škola i želimo promicati temeljne vrijednosti Europe. Višejezično i multikulturno obrazovanje otvorit će našoj djeci vrata prema Europi. eTwinning učenicima omogućuje da pronadu prijatelje u Europi, komuniciraju na engleskom i da se nauče toleranciji. Pritom je i sjajan alat za povezivanje učitelja i razmjenu ideja.

Christine Schiller (ravnateljica)

Naziv projekta: „Nada za djecu izbjeglice”

Partnerske škole: 12 partnerskih škola (CR, IT, RO, RS, TR, TN)

Razina: osnovna škola

Trideset posto naših učenika su imigranti. Kad su tek došli u školu, bili su uplašeni i zabrinuti. Učenici koji su došli prije njih pomogli bi novopridošlim učenicima da se uklope i uspostave komunikaciju s drugim učenicima i nastavnicima. Sudjelovanje u ovom eTwinning projektu doista ih je usrećilo i pomoglo da lakše i na zabavniji način nauče jezik. Svi su učenici imali priliku učiti o slavnim imigrantima koji su postigli nešto važno u zemljama u koje su stigli, kao što su Steve Jobs i Albert Einstein.

Mustafa Gök (ravnatelj)

Škola: Arkarasi İlkokulu, Turska

U Tursku smo došli prije tri godine. Ovaj mi je projekt kroz igre, natjecanja i izlete pomogao da naučim novi jezik i da živim u novoj kulturi. Doista sam sretan zbog toga.

Rüzgar (dob: 11)

Moja je obitelj pobjegla od rata u Siriji i u Tursku smo došli prije četiri godine. Zbog sudjelovanja u ovom projektu osjećali smo se važnima i vrijednima. Prije sam razumjela tek nekoliko riječi na turskom, a sad mogu jednostavno komunicirati.

Zehra (dob: 11)

Naziv projekta: „Imigracija u Europi”

Partnerske škole: 3 partnerske škole (CY, FR, RO)

Razina: viši razredi srednje škole – strukovna škola

Rad na eTwinningu savršen je način za izgradnju vještina učenika koji dolaze iz nepovoljnijih sredina ili su drugog podrijetla, a zahvaljujući ovom projektu svi su mogli aktivno sudjelovati vlastitim tempom razmišljajući o temi imigracije u Europi. U tri partnerske škole proveli smo anketu o podrijetlu učenika. Učenici su se iznenadili kad su saznali da je u francuskoj školi 54 različitih podrijetla, u rumunjskoj školi 11, a na Cipru 9. Surađivali su i u međunarodnim timovima s partnerima s Cipra i iz Rumunjske na istraživanju različitih valova imigracije u te tri zemlje. Shvatili su da imigracija nije nova tema i da postoji oduvijek te da se kultura neke zemlje proširuje zahvaljujući toj raznolikosti. Osim što su poboljšali vještine s informacijsko-komunikacijskom tehnologijom, znanje francuskog jer su morali projekt predstaviti drugim članovima školske zajednice te znanje engleskog tijekom zajedničkog rada, razgovora i razmjene informacija s partnerima s Cipra i iz Rumunjske, učenici su ujedno i razvili autonomiju, samopouzdanje te naučili kako raditi s drugima u timovima. Shvatili su da je raznolikost prednost i tako postali tolerantniji. Uvidjeli su da su im potrebni drugi da bi mogli učinkovitije raditi, a razmjenom ideja otvorili su se prema drugim kulturama.

Murièle Dejaune (profesorica engleskog i francuskog)

Škola: Lycée des métiers Louis Blériot, Trappes, Francuska

Dolazim iz Burundija i pomoću eTwinninga naučila sam više o Europi. Interakcija s partnerima iz francuske, ciparske i rumunjske škole na zanimljivoj temi imigracije jako me se dojmila. Ujedno sam i bolje naučila engleski jer je sva komunikacija bila na engleskom. Razmišljajući o projektu, najradije se sjetim trenutka kad smo svi iznosili svoja razmišljanja o tome zašto ljudi odlaze iz svojih zemalja jer me jako dirnulo to što je rečeno.

Audry (dob: 17)

Dolazim iz Portugala i svidio mi se rad na eTwinningu jer je drukčiji od uobičajenog zato što učimo s drugim učenicima, a ne s nastavnikom. Naučio sam raditi u timovima, što je zanimljivije. Htio sam više raditi. Razmjenjivali smo ideje, a to me je potaknulo na razmišljanje i razvijanje vlastitog stajališta. Sjajno je kad možete voditi rasprave s drugim mladima iz Europe.

Fabio (dob: 17)

Ja sam ravnatelj koji podržava eTwinning projekte jer se temelje na otvaranju kulturnog prozora na različitim razinama: na razini same škole (različita podrijetla i kulture učenika) i tijekom komunikacije s partnerskim školama. Ta raznolikost učenicima omogućuje zajednički rad i stvaranje stvarnog i zajedničkog projekta.

Fontaine François (ravnatelj)

3.2.2. eTwinning projekti o međukulturnom razumijevanju

Još od prvih godina eTwinninga mnogi se projekti bave kulturnim različitostima u različitim zemljama, a jedan je od glavnih ciljeva pomoći učenicima da shvate da imaju mnogo toga zajedničkog bez obzira na svoje različitosti ili podrijetlo. Zadnjih nekoliko godina, a osobito nakon Pariške deklaracije, mnogi su učitelji organizirali projekte na temu imigracije i izbjegličke krize da bi se potaknula svijest učenika te promicalo građanstvo i zajedničke vrijednosti slobode, tolerancije i nediskriminacije, kako je određeno deklaracijom. U nastavku slijede neki primjeri projekata koji se bave tim temama:

- Naziv projekta:** „Migranti i izbjeglice”
Partnerske škole: 4 partnerske škole (DE, FR, NL, NO)
Razina: niži razredi srednje škole
TwinSpace: <https://twinspace.etwinning.net/9674/home>

Učenici 1. i 2. razreda srednje škole iz četiri europske države istraživali su aktualni humanitarni problem s kojim se Europa suočava, a to je migrantska kriza. Cilj je bio povećati svijest o tome što se događa u Europi, ali i u cijelom svijetu. Tijekom projekta raspravljali su o tome što je izbjeglica i kako izgleda da bi saznali postoje li stereotipi ili krive percepcije. Potom su istraživali države u koje izbjeglice žele doći i razloge zašto su odabrali baš te zemlje. Morali su odgovoriti na pitanja kao što su: Zašto izbjeglice napuštaju Bliski istok? Kako putuju iz Azije u Europu? Odakle dolaze? Kamo idu? Vodili su i razgovore s ljudima koji rade kao podrška izbjeglicama, s nevladinim organizacijama, roditeljima koji su im govorili o svojem iskustvu izbjeglištva i s drugim izbjeglicama. Konačni je rezultat bila e-knjiga s materijalima prikupljenim tijekom projekta, a završavala je ovako: „*Trebaju li se granice zatvoriti? Osobno smatram da se granice ne bi smjele zatvoriti jer što su nam izbjeglice učinile našao? Neki će možda učiniti nešto što nije u redu, no svi to činimo. Nije u redu kad želimo da se granice zatvore. Zato ih pustite da uđu!*”

- Naziv projekta:** „Ima li Zemlja granice? Migracija i ljudska prava”
Partnerske škole: 6 partnerskih škola (DE, GR, IT, PL, TN)
Razina: niži i viši razredi srednje škole
TwinSpace: <https://twinspace.etwinning.net/9984/home>

Cilj je ovog projekta bio učenicke upoznati s osnovnim kontekstom novog vala imigracije u EU. Učenike se poticalo da gledaju i čitaju vijesti, prate situaciju oko sebe, budu svjesni toga što se događa, zauzmu stav i napišu nešto o toj temi s vlastitog stajališta uz poštovanje prema tim ljudima i razumijevanje. Proučavali su i povijest Bliskog istoka te analizirali isječke iz Odiseje

i Eneide da bi se bolje upoznali s fenomenom migracije. Organizirali su aktivnosti o važnosti doma, o tome što izbjeglice uzimaju sa sobom kad napuste dom, o teškom putovanju, novim uvjetima u zemljama domaćinima te su napravili intervju s imigrantom iz Malija. Konačni rezultat bio je e-časopis koji se sastojao od materijala prikupljenih tijekom tih raznih aktivnosti.

Naziv projekta: „Obitelji svijeta: Grixos i Trixos”

Partnerske škole: 2 partnerske škole (GR, TR)

Razina: osnovna škola

TwinSpace: <https://twinspace.etwinning.net/28442/home>

Ideja je projekta povećati kulturnu svijest da bi učenici shvatili kako svi ljudi, bez obzira na podrijetlo i različitosti, dijele zajedničke karakteristike i da se svaka kultura mora poštivati, ali i da mora biti temelj za ostvarivanje njihovih snova. Učenici u grčkoj školi uglavnom su Romi. Nisu motivirani za školu i često im je dosadno. S teškoćama savladavaju osnovne vještine čitanja i pisanja te osnovne matematičke zadatke. eTwinning im je prije svega dao osjećaj vlasništva: to je bio NJIHOV projekt, Grixos (jedan od dva glavna lika) bio je dječak baš kao oni koji je živio u njihovu susjedstvu te je volio isto što i oni. Oživljavanje tog lika postajalo im je sve važnije: šalili su se o njemu, učili su kroz njega, slali su ga na izlete i razmišljali o tome je li sve u redu. Učenici su stvorili svoj lik, dali mu ime, izradili lutku, izmislili cijelo obiteljsko stablo i opisali njegovu osobnost. Na taj su se način ponosili ne samo svojim radom, već i svojim podrijetlom.

3.3. Stručno usavršavanje na eTwinningu na temu kulturne svijesti

Kulturna svijest ne rađa se prirodno u pojedincima, već se razvija i pod utjecajem je razmišljanja o sebi, obrazovanja, vršnjaka i obitelji, izloženosti medijima i mnogih drugih čimbenika. Otkako je pokrenut prije dvanaest godina, eTwinning učiteljima nudi stalne prilike za istraživanje tog područje putem raznih aktivnosti stručnog usavršavanja te u ovom odjeljku opisujemo neke od najnovijih ponuda.

Učenici na eTwinningu imaju priliku sudjelovati na stručnom usavršavanju uz sinkrone i asinkrone aktivnosti (mrežne edukacije) ili pak na sinkronim kratkim događajima / webinarima (mrežni seminari) s različitim temama, uključujući temu uključenosti.

Nedavni primjer povećanja kulturne svijesti bio je mrežni seminar „Podrška za višejezične učionice” tijekom kojeg su stručnjaci Sara Breslin i Terry Lamb spomenuli da su jezična i kulturna raznolikost sad postale uobičajene u europskim učionicama. Ponudili su pregled razvijenih alata i aktivnosti te organizirali Europski centar za moderne jezike Vijeća Europe (ECML) kao podršku uključivom, višejezičnom i međukulturnom pristupu podučavanju i učenju. Drugi primjer koji ovdje predstavljamo mrežni je seminar naslova: „Globalno obrazovanje i interkulturalnost na eTwinningu”, Rose-Anne Camilleri govorili su o važnosti globalnog i kulturnog obrazovanja za promicanje globalnog građanstva u multikulturnom društvu te raspravljali o prednostima i izazovima interkulturalne interakcije tijekom provedbe eTwinning projekata.

Učitelji su imali priliku za interakciju putem zajedničkih dokumenata pri čemu su predložili što globalno obrazovanje znači za njih i tražili rješenja za razne izazove s kojim se suočavaju, kao što je manjak edukacije za globalno i međukulturno obrazovanje.

Kao primjer mrežne edukacije izdvojili smo edukaciju „Integracija novih učenika u svakodnevni školski život” koju su vodile Erika Hummer i Alicia Bankhofer na kojoj su sudionici razmišljali o vlastitom identitetu i osobnim iskustvima te razmjenjivali ideje o tome kako poduprijeti integraciju i uključivanje novopridošle djece u razredu. Raspravljali su i o važnosti nadvladavanja stereotipa, o načinima kako ukloniti jezične i kulturne barijere te o aktivnostima u kojima je ključno sudjelovanje roditelja da bi se uspješno ostvarila integracija njihove djece.

Stručnjaci su predstavili korisne resurse, kao što su videozapisi, skupovi riječi na arapskom i perzijskom jeziku te zanimljive poveznice kao što su: Portal za imigraciju EU-a (<http://ec.europa.eu/immigration/>), UN-ova agencija za izbjeglice (<http://www.unhcr.org/>) i publikacija „Učenje jezika u višejezičnim učionicama” (http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/languages/library/studies/multilingual-classroom_en.pdf).

I sudionici su izrađivali vlastite materijale koji se mogu upotrebljavati u svim razredima s novopridošlim učenicima migrantima. Opisali su situaciju u vlastitim zemljama i školama te predložili aktivnosti i radnje koje mogu poduzeti za bolju integraciju imigranata u razred, kao što su slike, pjesme i igre. Morali su i predložiti odgovore na sljedeće izjave: „Ne trebaju nam ovdje!”, „Vlada ne čini dovoljno da bi pomogla lokalnom stanovništvu i pomaže samo izbjeglicama”, „Previše su drukčiji, nisu kao mi, ne žele se integrirati”, „A što je s lokalnim učenicima? Nisu li oni zanemareni kad se pažnja usmjeri na učenike izbjeglice?”

Učitelji su ponudili brojne odgovore, a izdvajamo onaj Marie Ioannidou: „Migranti nam se čine potpuno drukčijima, a i mi smo drukčiji njima. Budimo otvoreni i dajmo im šansu te poštuju raznoликost.” Svi ti materijali dostupni su u e-knjizi.

U rujnu 2017. pokrenuta je nova istaknuta grupa pod naslovom: „Integracija učenika migranata u školu”, a glavni joj je cilj ponuditi resurse i ideje za uspješnu integraciju učenika migranata u škole te otvoriti raspravu o tom važnom problemu za sve prosvjetne radnike. Moderatorica Carol Barriuso predlaže kompilaciju nastavnih materijala, igara, videozapisa, korisnih štiva i oglednih eTwinning projekata koji su povezani s tom temom te poziva članove da ispričaju svoje priče o uspjehu i da sudjeluju u raznim aktivnostima.

4. BAVLJENJE OBRAZOVNIM ZADACIMA

Jedno od osnovnih načela raznolikosti i jedan od glavnih problema pri postizanju uključenosti jest činjenica da ne postoji univerzalno rješenje, što u prvom odjeljku kaže Tony Geudens, stručnjak u području prilika za podršku, napredno učenje i obuku za Youth Network (SALTO-YOUTH¹). To je nešto što učitelji moraju uzeti u obzir kad uđu u učionicu. Kad su projekti osmišljeni prema potrebama, interesima i željama učenika, svi učenici mogu aktivno pridonijeti projektu i biti uključeni u njega, bez obzira na probleme koje imaju. U drugom odjeljku šestero učitelja opisuje kako su njihovi učenici s poteškoćama u učenju, hospitalizirani učenici ili učenici s problemima u ponašanju radili na eTwinning projektima i uspjeli predstaviti svoje talente i interese te se osjećati prihvaćenima u razredu. Kao što je rekao jedan ravnatelj: eTwinning projekt primjer je da se uključenost može poticati u svim vrstama razreda kad se pronađe odgovarajući način rada! Budući da su učiteljima po tom pitanju potrebne smjernice i podrška, u posljednjem se odjeljku ističe kako im eTwinning može u tom pomoći.

4.1. Nitko ne smije biti ostavljen

Tony Geudens

SALTO-YOUTH, Centar resursa za uključenost, Bruxelles, Belgija

Europa nije samo ekonomska zajednica. Cilj strategije Europe 2020 nije samo pametan i održivi rast, već i **postizanje uključenosti svih građana**. No u razdobljima (percepcije) društvene nepravde neki mladi mogu okrenuti leđa društvu.

Zbog toga je 2015. donesena Pariška deklaracija koja se bavi zajedničkim vrijednostima kao što su građanstvo, tolerancija i nediskriminacija. Obrazovanje, bilo u školi ili kroz rad mladih, ima ključnu ulogu u **rješavanju problema djece i mladih koji žive u nepovoljnim uvjetima** da ne bi ostali zapostavljeni.

No kako pomoću škole, rada mladih ili društva spriječiti da mladi izgube interes za svoju okolinu?

1 <https://www.salto-youth.net/about/>

Različite prilike za različite potrebe...

Svi smo rođeni jednaki. No ipak **svatko od nas ima drukčije potrebe**. Ako se prema svim mladima odnosimo apsolutno jednako, ne možemo izbjeći da se neke potrebe ne ispune. Te bi manjkavosti trebali zadovoljiti drugi elementi društva (npr. roditelji, rad mladih, vršnjaci). U suprotnom će mladi zaključiti da „to nije za njih“.

Fokus je programa Erasmus+ na jednakosti i uključenosti. Da bi svi mogli iskoristiti iste prilike, moramo im ponuditi **jednaku (poštenu) podršku prilagođenu njihovim potrebama** da bi mogli biti uključeni. Nitko se neće protiviti rampi za invalide. No kako ispuniti potrebe mladih koji ne mogu sjediti na mjestu, koji imaju problema s identitetom, koji ne znaju jezik...

Volite li pistacije?

Što se događa kad na stol stavite zdjelu s pistacijama? Nitko ne želi one zatvorene. Preteško ih je otvoriti. **Isto je tako i s mladima**. Prosvjetni radnici imaju tendenciju odabrati vočka s niskih grana, one koje je lako ubrati.

No djeci koja su u najnepovoljnijem položaju naša je pažnja najpotrebnija. Vjerojatno ste čuli izreku **da se sve uloženo u ranu intervenciju višestruko vraća** kasnije u životu. Pozitivne prilike u mladosti odvratit će ih od nezaposlenosti, bolesti ili zatvora u odrasloj dobi. Što se ranije počnemo boriti protiv isključenosti, bolje ćemo spriječiti njezine posljedice.

Dodatni alati za vašu kutiju s alatima

Ne postoji univerzalno rješenje. Neki mladi zbog raznih razloga jednostavno nisu za školu. Neformalne metode podučavanja (npr. eTwinning, učenje kroz rad...) mogle bi im pomoći da se uklape. SALTO nudi **pregršt alata za neformalne metode**² (iz rada mladih) koji će unijeti svježinu u učionicu.

Mladi su često suočeni s **izazovima koji nisu povezani s kurikulumom**. Otvorene škole i učitelji mogu surađivati s organizacijom za rad mladih i mladima dati jednaku priliku da nadvladaju poteškoće s kojima se suočavaju. Pomoću rada mladih mladi preuzimaju kontrolu nad svojim životom. Projekti za mlade programa Erasmus+ mladima nude **odmor**, važne **socijalne vještine**, jaču **motivaciju** u jasnije **usmjerenje** u životu da bi se mogli razviti u potpune osobe kakve svi želimo biti.

Jer nitko ne smije biti ostavljen.

---

2 www.salto-youth.net/toolbox/

4.2. Svjedočanstva učitelja, učenika i ravnatelja

U školama uvijek postoje učitelji koji žele pomoći „zatvorenim pistacijama” i ulažu mnogo truda u to da ga „otvore”. Neki od tih učitelja u nastavku opisuju kako putem eTwinning projekata koji su posebno osmišljeni za potrebe djece u nepovoljnijoj situaciji pomažu njihovu obrazovanju kroz suradnju s kolegama diljem Europe.

Naziv projekta: „U zdravom tijelu zdrav duh”

Partnerske škole: 4 partnerske škole (CZ, HU, IT, RO)

Razina: viši razredi srednje škole – strukovna škola

Etwinning projekti od iznimne su važnosti u strukovnim školama u kojima učenici imaju problema s ponašanjem, učenjem, a katkad i sa socijalizacijom. Naši su učenici obično najlošiji učenici osnovnih škola s negativnim iskustvom učenja i ponekad je vrlo teško zadržati ih u školi. Tijekom projekata trudimo se objediniti praktične i teoretske predmete da bi učenici svoje vještine mogli iskoristiti u praksi. To su vještine koje će im biti potrebne u budućnosti na radnom mjestu i koje im moramo prenijeti. Tijekom projekata učenici mogu saznati u čemu su najbolji i tako nadomjestiti prijašnja loša iskustva. Pronalaženjem tema koje su povezane i s njihovim svakodnevnim životom i sa zanatom koji uče uspijevamo ih angažirati i motivirati. To je, primjerice, snimanje božićnog filma, snimanje kulinarskih videozapisa kod kuće ili pak susret

s projektnim partnerima i provođenje dana u timskom radu i zabavi. Gledajući prvi videozapis, ostatak je učenika reagirao na sljedeći način: „Stignemo li još i mi snimiti videozapis kod kuće?” Osjećaju se poželjnima, vrijednima i zaslužnima uspjeha.

Eva Toth (profesorica engleskog)

Škola: Tehnička i obrtnička škola CSZC-a Nagykátaí Ipari, Mađarska

Projekti su mi bili zanimljivi i zadržali su moju pažnju, a istovremeno su nas povezali kao grupu. Osobito su mi se sviđjeli videozapisi. Mogla sam pokazati u čemu sam dobra.

Annabella (dob: 20)

Naziv projekta: „Rođendanska čestitka za Rebecu brzo se širi na eTwinningu” **Partnerske škole:** 195 partnerskih škola (AL, AM, BA, CZ, DE, ES, FI, FR, GE, GR, HR, IT,LT, MT, NO, PL, PT,RO,RS, SI, SK,SE,TR, UA, UK,) **Razina:** niži razredi srednje škole

Primarna je aktivnost ovog projekta bila slanje rođendanskih čestitki Rebeci, učenici koja zbog kroničnih zdravstvenih problema i invaliditeta živi u bolnici, da bi se osjećala dijelom široke zajednice učenika. Projekt se proširio iznad svih očekivanja i Rebeca je primila više od 3000 rođendanskih čestitki, a prima ih i dalje. TwinSpace je bio preplavljen pjesmama, videozapisima, slikama i fotografijama kojima se Rebeci upućuju čestitke da bi svaki novi dan toj posebnoj djevojčici bio poseban! Ona svakog dana s veseljem odlazi u bolničku školu i iščekuje trenutak kad će otvoriti računalo prilagođeno njoj te vidjeti iznenađenja koja joj vršnjaci iz Europe svakodnevno

ostavljaju. Projekt je razvijao humanitarne vrijednosti učenika i omogućio im da dožive radost davanja pri kojem ne očekuju ništa zauzvat. Pridonio je i razvoju prijateljstva te empatije za probleme druge djece i potaknuo želju za komunikacijom na stranom jeziku. Učenicima je pomogao da shvate da i u bolnici mogu ostati učenici. Cilj je projekta bio i potaknuti učenike koji se dugo ili često školuju u bolnici da upotrebljavaju informacijsko-komunikacijsku tehnologiju (videozapise, e-poštu, podcaste, blogove) te da uspostave veze s drugom djecom. Rebeca trenutno izrađuje vlastite digitalne zahvalnice koje će slati svim školama koje su joj čestitale rođendan.

Ana Madalena Paiva Boléo Adragão Pina Fernandes (učiteljica likovnog)

Škola: Agrupamento de Escolas Patrício Prazeres, Portugal

Doista sam uživala primajući sve te čestitke. Prije toga nisam znala za eTwinning. Iznenadila sam se kad sam vidjela toliko pisama. Bio je to vrlo zabavan rođendan. Uživala sam u proslavi tog važnog dana s drugim učenicima i učiteljima.

Rebeca (dob: 14)

Uživao sam u ovom projektu. Osjećali smo neku bliskost s Rebecom i mogli smo podijeliti svoje radove!

Leonor (dob: 12)

Naziv projekta: „Možemo...”

Partnerske škole: 6 partnerskih škola (AL, ES, GR, LT, PT, SI)

Razina: osnovna škola

Sudionici eTwinning projekta djeca su s raznim poremećajima u razvoju i drugim invalidnostima. Zahvaljujući odgovarajućem okruženju za učenje i pomno odabranim alatima, djeca s posebnim potrebama mogu uspješno sudjelovati u eTwinning aktivnostima. Tijekom projekta „Možemo” djeca iz mogeg razreda sudjelovala su na tečaju kuhanja, čime su razvijala kognitivne vještine i fine motoričke sposobnosti. Radeći snjegoviće od raznih namirnica, učenici su imali priliku obavljati praktične zadatke: oguliti jaje, narezati mrkvu na komadiće, izraditi nešto od raznih namirnica. U praktičnu radionicu svi su učenici bili uključeni u istu aktivnost, razvijali su nezavisnost, komunikaciju i suradnju te fine motoričke sposobnosti. Kad su uspjeli dovršiti konačni zadatak, učenici su bili sretni zato što su na pozitivan način nešto naučili i stekli vrijedno praktično iskustvo.

Ingrida Jureviciene (učiteljica za djecu s posebnim potrebama)

Škola: Škola za djecu s posebnim potrebama Kedainiai, Litva

Imam problema s pisanjem, ali sam uspjela od namirnica izraditi savršenog snjegovića. Jako sam zadovoljna tim postignućem jer sam naučila kako pravilno oguliti jaje.

Greta (dob: 10)

Tijekom eTwinning projekta učenici su stekli praktične vještine koje su im potrebne za svakodnevni život, a i proširili kognitivne sposobnosti te razvili opće kompetencije. Te su aktivnosti potaknule osjećaj samodostatnosti u učenika i smanjile njihovu ovisnost o odraslim osobama.

Virginija Kairiene (ravnateljica)

Naziv projekta: „San eTwinninga”

Partnerske škole: 4 partnerske škole (ES, GR, IT)

Razina: viši razredi srednje škole – strukovna škola

Projekt „San na eTwinningu” pomogao je učenicima s poteškoćama u učenju (u razredima je bilo nekoliko disleksičara) u učenju engleskog. Ta djeca nisu mogla pisati ni pročitati tekst u udžbenicima te nisu imala iste prilike kao druga djeca iz razreda. Projekt je bio utemeljen na stvaranju stvarnog konteksta za komunikaciju i to je učenicima pomoglo u učenju engleskog

putem stvarne interakcije s partnerima i upotrebe mrežne i izvanmrežne komunikacije na stranom jeziku, ali s preskakanjem udžbenika. Za sve se aktivnosti upotrebljavala informacijsko-komunikacijska tehnologija na način da su se učenici morali koristiti stranim jezikom da bi mogli komunicirati s vršnjacima iz partnerskih škola i razmjenjivati ideje. Tako su našli sjajnu motivaciju i nisu bili u strahu od gramatičkih pogrešaka. Komunikacija je bila objektivna. Neke od mrežnih aktivnosti obuhvaćale su igranje igrica tijekom videokonferencija, rad i suradnju na zajedničkim mrežnim pločama, pisanje poruka na pametnim pločama ili upotrebu kodova i avatara, čavljanja i dokumenata za suradnju. Izvanmrežne aktivnosti uglavnom su se sastojale od snimanja videozapisa i njihove objave na TwinSpaceu da bi ih partneri mogli upotrebljavati, zajedničke pripreme dokumenata koje je potrebno pročitati (to je bilo korisno učenicima s posebnim potrebama), jezičnih igara i mrežnih kvizova. Ta je metoda bila vrlo korisna za disleksičare, koji nisu razmišljali o svojim poteškoćama. Oni su ispunili ciljeve jednako kao i ostali učenici, koji su također uvidjeli brojne prednosti projekta.

Marina Screpanti (učiteljica u osnovnoj školi)

Škola: Istituto Comprensivo 3 Chieti, Italija

Nisam osjećao kao da učimo. Činilo mi se kao da se samo igramo i komuniciramo s prijateljima. Ja nemam problema s engleskim, ali moj prijatelj ne može pisati, a ne može ni dobro čitati. No na ovom je projektu mogao jednako sudjelovati u aktivnostima kao i ostatak razreda.

Paolo (dob: 9)

Projekt „San na eTwinningu“ i cijela platforma bili su sjajni i omogućili su učenicima da nadvladaju poteškoće. Učenici s poteškoćama u učenju često imaju problema s engleskim. Zahvaljujući projektu, osjećali su se dijelom razreda.

Maria Assunta Michelangeli (ravnateljica)

Naziv projekta: „Zvuk tišine. Međunarodna komunikacija znakovnim jezikom između Italije i Portugala”

Partnerske škole: 2 partnerske škole (IT, PT)

Razina: viši razredi srednje škole

Ja nisam učiteljica za učenike s posebnim potrebama. Projekt o kojem želim govoriti pokrenut je iz potrebe da cijeli razred razumije snagu i važnost „tihog jezika” (talijanskog znakovnog jezika) kojim se služi jedna od naših učenica. Ove je godine cijeli moj razred 14-godišnjaka došao iz različitih škola. Ove smo godine dobili i gluhu učenicu (s blagim kognitivnim poteškoćama) koja se može izražavati isključivo znakovnim jezikom. Budući da je bilo teško s njom komunicirati, drugi se učenici nisu trudili upoznati je i razgovarati s njom, pa sam odlučila osmisliti projekt u kojem bi ona bila posrednik između razreda i „ostatka svijeta”. Trebalo mi je dosta vremena da pronađem druge učitelje koji su bili voljni sudjelovati u projektu utemeljenom na znakovnom jeziku, no naposljetku sam upoznala entuzijastičnu kolegicu iz Portugala, kojoj je to bilo prvo iskustvo s eTwinningom, no bila je vrlo vješta u radu s gluhim učenicima. Ja sam njoj pomogla pri upotrebi platforme, a ona je meni pomogla u radu s Liom te smo, unatoč velikim razlikama u talijanskom i portugalskom znakovnom jeziku, vrlo uspješno surađivali na kulturnim sadržajima i razmjeni jednostavnih znakova.

Simone Bionda (profesorica engleskog i španjolskog)

Škola: I.I.S. “Barsanti-Salvetti” di Massa, Italija

„Uživala sam u projektu. Druge učenike iz razreda naučila sam nekim znakovima. Možda bih jednog dana mogla biti učiteljica! Jedva čekam novi projekt sljedeće godine!”

Lia (dob: 14)

Ovaj eTwinning projekt je primjer da se uključenost može poticati u svim vrstama razreda kad se pronađe odgovarajući način rada!

Andrea Bernabè (ravnateljica)

Naziv projekta: „Čuda čarobnog prozora“

Partnerske škole: 3 partnerske škole (HU, PT)

Razina: osnovna škola

Učenci koji su sudjelovali u projektu imaju velikih poteškoća u učenju. To su učenci s potrebnim potrebama u obrazovanju i imaju više nedovoljno razvijenih sposobnosti koje im otežavaju proces učenja. Socijalne kompetencije i mogućnost povezivanja mnogo su im teži, pa ih je potrebno integrirati u cijelo društvo. Razvojna područja određena intervencijom stručnih mišljenja podrazumijevaju rješavanje dosadnih i repetitivnih zadataka. No aktivnosti u sklopu eTwinning projekta, koje su zabavne i privlačne, omogućuju im okruženje za učenje koje je spremno za izazove 21. stoljeća. Znanje se stječe u neformalnom obliku, a kroz niz različitih programa i primjena računalnih programa dobivaju sjajno iskustvo u provedbi projekta. U toj međunarodnoj zajednici mogu proširiti svoju bazu znanja i steći korisne kompetencije. Svakom aktivnošću, predstavom i natjecanjem znatno im se povećava samopouzdanje i osjećaj vrijednosti. Učenci koji su doživjeli mnogo neuspjeha počinju sebe vidjeti kao vrijedne osobe zahvaljujući iskustvu tijekom eTwinning projekata. Ova „pionirska djeca“, nekoć pomalo zanemarivana i odbacivana, odjednom postaju ponos škole te svoje rezultate i diplome predstavljaju na eTwinningu. Sve u

svemu, može se utvrditi da sudjelovanje u eTwinningu može postati revolucionarni novi način za razvoj obrazovanja djece s posebnim potrebama. Ljubazna, vesela zajednica puna razumijevanja i spremna pomoći pravi je lijek za djecu s posebnim potrebama koji uče u integriranim uvjetima i bore se s raznim poteškoćama.

Irma Szeverenyi Ujhelyine (učiteljica za djecu s posebnim potrebama)

Škola: Zuglói Benedek Elek Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Mađarska

Oduševljen sam sudjelovanjem u eTwinningu jer je bilo vrlo zanimljivo i uzbudljivo. Uspio sam upoznati brojne računalne programe i aplikacije. Čak sam mogao sudjelovati i u predstavi! Moji su učitelji i druga djeca iz razreda bili ponosni na mene.

Balázs (dob: 13)

Mogućnost sudjelovanja učenika s posebnim potrebama u eTwinningu znatno je pomogla našoj školi. Sudjelovanjem u međunarodnom projektu mogu se razvijati na neformalan način i kroz igru, što je vrlo korisno za njihove procese učenja.

Mónika Czető (zamjenica ravnateljica)

4.3. Izgradnja zajednice kroz uključivo obrazovanje

Dosad su u knjizi opisani brojni utjecajni projekti, a prema informacijama prikupljenima od učenika zaključujemo da su im eTwinning projekti doista pomogli da se osjećaju kao dio razreda, da pokažu svoje talente i da surađuju s učenicima iz drugih zemalja. Učitelji su zahvaljujući projektima uspjeli svim učenicima pružiti potporu i osjećaj vrijednosti. No i samim je učiteljima potrebna određena potpora da bi je mogli pružiti učenicima. Učiteljima su potrebne nove ideje koje mogu primijeniti u razredu, ali i mogućnost da svoj rad predstave kolegama. eTwinning im nudi upravo tu mogućnosti: mogu se uključiti u istaknute eTwinning Live grupe, odnosno privatne mrežne zajednice u kojima eTwinnersi raspravljaju o raznim temama i surađuju na njima.

Jedna od grupa posvećena je „inkluzivnom obrazovanju“, a vodi je učiteljica engleskog iz Hrvatske Marijana Smolčec. Grupa je uglavnom koncentrirana na uključivanje učenika i na inkluzivne učionice, ali i na inkluziju općenito, a ima više od 2700 članova.

Grupa je otvorena za sve odgojno-obrazovne djelatnike koji žele unaprijediti svoje vještine i kompetencije pri podučavanju učenika s poteškoćama u učenju ili posebnim potrebama, ali i nadarenih i talentiranih učenika. To je grupa za podršku u kojoj učitelji mogu izmjenjivati iskustva, materijale, aktivnosti te sudjelovati u događanjima uživo posvećenima raznim vrstama učenika.

Od 2015. godine održano je 10 razgovora sa stručnjacima, a gosti su bili govornici iz SAD-a, Izraela, Hrvatske, Brazila, Kanade i Irske. Grupa organizira i godišnje te mjesečne mrežne aktivnosti tijekom kojih učitelji govore o svojim omiljenim web alatima ili projektima koji su se pokazali uspješnima u učionicama. Tu su i čavrljanja putem Twittera o raznim temama, od inkluzije učenika do kulturne raznolikosti. Sva događanja uživo, grupne aktivnosti, čavrljanja putem Twittera, razni materijali članova, e-knjige grupe i drugo pohranjeni su u samoj grupi i uvijek su dostupni njezinim članovima.

Članovi imaju priliku izraziti svoje stavove o raznim temama te razmjenjivati dobre prakse. Tijekom jednog čavrljanja putem Twittera, primjerice, svi su se složili da su „*učenicima potrebne vještine iz stvarnog života i da im je potrebno pristupiti jednako jer mogu biti kreativni i talentirani na svoj način. Zadatak je učitelja pomoći im*”.

Stručnjaci, kao što je Donal O'Reilly, zamjenik ravnatelja Veleučilišta Killorglin i eTwinningov ambasador u Irskoj, dali su svoje mišljenje o uključenosti, a on je u svojem stručnom govoru „Inkluzivna i pristupačna učionica” izjavio: „*Put do promjene jest prigrliti promjenu, biti proaktivan, otvoriti um, razmišljati i promijeniti ono što možemo.*” Od sudionika je zatražio da kažu tko ima najveći potencijal za stvaranje inkluzivne i pristupačne učionice i većina njih odgovorila je da su učitelji ti koji imaju potencijal ako imaju volju i ljubav prema tome što rade. Brian je izjavio da su „*na eTwinningu svi jednaki i da su svi učenici jednaki u tome. Bez obzira na to tko ste i otkud dolazite, eTwinning vam daje osjećaj pripadnosti velikoj zajednici i tako vas povezuje s inkluzivnom učionicom.*”

5. ZAKLJUČAK

Anne Gilleran
viša pedagoška voditeljica
Središnja služba za podršku
eTwinningu, European Schoolnet

Kao što smo rekli na početku, uključenost ide ruku pod ruku s prihvaćanje raznolikosti, a najveći je problem s kojim se društva suočavaju kako pronaći odgovarajuću ravnotežu.

„Ujedinjeni u raznolikosti”, moto Europske unije, počeo se upotrebljavati 2000. godine. Taj moto potvrđuje kako su se Europljani okupili u uniju da bi zajedničkim naporima postigli mir i blagostanje te da brojne različite kulture, tradicije i jezici kontinenta istodobno obogaćuju tu uniju.

Europa oduvijek potiče uvjerenje da se snaga nalazi u raznolikosti i potpuno inkluzivnom društvu, što ne samo da je potvrđeno zakonima, već je utkano u bogato kulturno tkanje naših društava. U cijeloj ovoj knjizi o eTwinningu vidjeli smo da su mladi velikodušni te da žele biti puni razumijevanja i uključivi ako ih se pravilno vodi u izazovnim situacijama, bile one geografske, kulturne ili obrazovne.

Primjeri eTwinning projekata iz Francuske Gvajane i s Madeire sjajni su primjeri inkluzije djece koja se možda osjećaju geografski isključenima. A tu je i fantastičan primjer rada na projektu Migranti i izbjeglice, gdje su se mladi pokušali staviti u perspektivu „drugih“ da bi razumjeli situaciju ljudi koji su se našli u kulturnom šoku dok pokušavaju iznova izgraditi život u stranoj zemlji, a pritom promijeniti svoje stavove i mišljenja. Priča o Rebeci, djevojčici koja život provodi u bolnici, ali je preplavljena dobrim željama koje joj pristižu od mladih učenike s eTwinninga iz svih dijelova Europe, izvrstan je primjer kako djeca žele biti uključiva, žele pružiti ruku i razumjeti, žele drugoj djeci omogućiti da se osjećaju vrijednima. To su, dakako, tek neki primjeri, ali svaka priča iz ove knjige zasebna je nit u tkanju koje naše europsko društvo čini snažnim.

Učitelji uključeni u eTwinning pokazali su da su spremni na izazove i žele pomoći učenicima da velikodušno i kreativno pruže ruke drugima. Unatoč distopijskim tendencijama modernih medija, ipak postoje dobra volja, velikodušnost i volja za dijeljenjem i razumijevanjem, a među članovima zajednice eTwinninga te se osobine itekako istaknute.

6. LITERATURA

KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA podrška prevenciji radikalizacije koja dovodi do nasilnog ekstremizma (14.06.2016):

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/library/publications/2016/communication-preventing-radicalisation_en.pdf

Deklaracija o promicanju građanstva i zajedničkim vrijednosti slobode, tolerancije i nediskriminacije kroz obrazovanje(2015):

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/news/2015/documents/citizenship-education-declaration_en.pdf

Europa 2020, europska strategija pametnog, održivog i inkluzivnog rasta (2010):

<http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>

Europska komisija, Opća uprava za obrazovanje i kulturu, 2014. Erasmus+, Strategija za inkluziju i raznolikost među mladima:

http://ec.europa.eu/assets/eac/youth/library/reports/inclusion-diversity-strategy_en.pdf

UNESCO, 2017. Vodič za osiguranje inkluzije i jednakosti u obrazovanju:

<http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002482/248254e.pdf>

7. POVEZNICE NA AKTIVNOSTI NA ETWINNINGU

Mrežna događanja:

<https://www.etwinning.net/HR/pub/highlights/learning-events.htm>

Mrežni seminari:

<https://www.etwinning.net/en/pub/highlights/online-seminars.htm>

Mrežni seminar: “Podrška višejezičnim razredima”:

<https://youtu.be/4cyqIChuXuU?list=PLlktD7Jqy0HwhgB2tMdAhcaRxs0yIQQNG>

Mrežni seminar: „Globalno obrazovanje i interkulturalnost u eTwinningu“

<https://www.youtube.com/watch?v=anF15LGjGtA&t=4s&list=PLlktD7Jqy0HwhgB2tMdAhcaRxs0yIQQNG&index=18>

eTwinning inkluzivno obrazovanje – događanje uživo “Inkluzivna i pristupačna učionica”:

<https://www.youtube.com/watch?v=Xb0te8rDEvo>

“Integracija novopridošlih učenika migranata u dnevni život škole” Mrežno događanje i e-knjiga:

<https://learninglab.etwinning.net/files/collabspacel/1/61/961/18961/files/bcec5566.pdf>

TABLICE DRŽAVA – SKRAĆENICE

Zemlje članice EU	Skraćenice
Austrija	AT
Belgija	BE
Bugarska	BG
Hrvatska	HR
Cipar	CY
Češka	CZ
Danska	DK
Estonija	EE
Finska	FI
Francuska	FR
Njemačka	DE
Grčka	GR
Mađarska	HU
Irska	IE
Italija	IT
Latvija	LV
Litva	LT
Luksemburg	LU
Malta	MT
Nizozemska	NL
Poljska	PL
Portugal	PT
Rumunjska	RO
Slovačka	SK
Slovenija	SI
Španjolska	ES
Švedska	SE
Ujedinjeno Kraljevstvo	UK

Erasmus+ Države	Skraćenice
Albanija	AL
Bosna i Hercegovina	BA
Bivša Jugoslavenska Republika Makedonija	MK
Island	IS
Norveška	NO
Srbija	RS
Turska	TR

eTwinning Plus Države	Skraćenice
Armeniji	AM
Azerbajdžan	AZ
Gruzija	GE
Moldavija	MD
Tunis	TN
Ukrajina	UA

KONTAKTI NSS I PSA

Zatražite pomoć na svom jeziku

Nacionalne službe za podršku eTwinningu (NSS) i partnerske agencije za pomoć (PSA) predstavnice su eTwinninga u vašoj zemlji. Možete im se izravno obratiti za pomoć ili obuku putem kontakata u nastavku:

ALBANIJA

Odjel za statistiku i obrazovne tehnologije
Ministarstvo obrazovanja i sporta Albanije

ARMENIJA

Nacionalni centar za obrazovne tehnologije
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning Plus: <http://etwinningplus.amedu.am/>

AUSTRIJA

Nationalagentur Erasmus+ Bildung
(Nacionalna agencija za Erasmus+)
Nacionalne mrežne stranice eTwinning: <http://www.etwinning.at>

AZERBEJDŽAN

Ministarstvo obrazovanja
Ured za ICT u obrazovanju
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.ict.edu.az/>

BELGIJA (FRANCUSKO GOVORNO PODRUČJE)Ministère de la Fédération Wallonie-Bruxelles
(Ministarstvo Federacije Valonije i Brisela)
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.enseignement.be/etwinning>

BELGIJA (ZAJEDNICA NIZOZEMSKOG GOVORNOG PODRUČJA)EPOS
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.etwinning.be>

BELGIJA (ZAJEDNICA NJEMAČKOG GOVORNOG PODRUČJA)Jugendbüro der Deutschsprachigen Gemeinschaft V.o.G.
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.jugendbuero.be/unsere-programme/etwinning/>

BIVŠA JUGOSLAVENSKA REPUBLIKA MAKEDONIJA

Национална агенција за европски образовни програми и мобилност
(Nacionalna agencija za europske obrazovne programe i mobilnost)
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.etwinning.mk>

BOSNA I HERCEGOVINA

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.aposo.gov.ba>

BUGARSKA

Център за развитие на човешките ресурси

(Centar za razvoj ljudskih resursa)

Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://etwinning.hrdc.bg>

CIPAR

Zaklada za upravljanje europskim programima cjeloživotnog učenja

Nacionalne mrežne stranice eTwinning: <http://www.etwinning.org.cy>

CZECH REPUBLIC

Dům zahraniční spolupráce - Národní podpůrné středisko pro eTwinning, Národní agentura programu Erasmus+

(Centar za međunarodnu suradnju u obrazovanju - Nacionalna služba podrške eTwinningu, Nacionalna agencija za Erasmus +)

Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.etwinning.cz>

DANSKA

Styrelsen for It og Læring (STIL) - Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

(Nacionalna agencija za informatiku i učenje)

Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://etwinning.emu.dk>

ESTONIJA

Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutus

(Fondacija za informacijsku tehnologiju u obrazovanju)

Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.innovatsioonikeskus.ee/et/etwinning-1>

FINSKA

Opetushallitus

Finski nacionalni odbor za obrazovanje

Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.edu.fi/etwinning> & www.edu.fi/etwinning/svenska
(Swedish)

FRANCUSKA

Canopé

Bureau d'assistance national eTwinning

Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.etwinning.fr>

GRČKA

CTI "Diophantus" Computer technology institute & press

Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (ITYE - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ)

Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.etwinning.gr>

GRUZIJA

Nacionalni centar za stručno obrazovanje nastavnika (TPDC)

Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://etwinningplus.ge/node/17>

HRVATSKA

Agencija za mobilnost i programe Europske unije

Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.etwinning.hr/>

ISLAND

Rannís - Islandski istraživački centar

Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.etwinning.is>

IRSKA

Léargas, The Exchange Bureau
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: www.etwinning.ie

ITALIJA

INDIRE - Istituto Nazionale di Documentazione, Innovazione e Ricerca Educativa
(Nacionalni institut za dokumentaciju, inovacije i istraživanje u obrazovanju)
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.etwinning.it>

LATVIJA

Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra
(Agencija za međunarodne programe za mlade)
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.etwinning.lv>

LIHTENŠTAJN

Agentur für Internationale Bildungsangelegenheiten (AIBA)
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.erasmusplus.li>, <http://www.aiba.li/vi>

LITVA

Švietimo mainų paramos fondas / Nacionalinė agentūra, atsakinga už Erasmus+
(Fondacija za razmjenu u obrazovanju / Nacionalna agencija za Erasmus+)
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.etwinning.lt>

LUKSEMBUG

ANEFORÉ asbl
Agence Nationale pour le programme européen d'éducation et de formation tout au long de la vie
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.etwinning.lu>

MAĐARSKA

Oktatási Hivatal – Pedagógiai-szakmai Szolgáltatások Koordinációs Főosztály
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: www.etwinning.hu

MALTA

Direktorat za kvalitetu i standarde u obrazovanju Odjel za eUčenje
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://etwinning.skola.edu.mt>

MOLDAVIJA

Istočno-europska zaklada za Moldaviju (EEF)
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://etwinning.md/>

NIZOZEMSKA

EP-Nuffic
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.etwinning.nl>

NJEMAČKA

Pädagogischer Austauschdienst des Sekretariats der Kultusministerkonferenz
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.etwinning.de>

NORVEŠKA

Senter for IKT i Utdanningen
(Norveški centar za ICT u obrazovanju)
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://iktsenteret.no/prosjekter/etwinning>

POLJSKA

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
(Fondacija za razvoj obrazovnog sustava)
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.etwinning.pl>

PORTUGAL

Direção-Geral da Educação – Ministério da Educação
(Directorate-General for Education – Ministry of Education and Science)
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://etwinning.dge.mec.pt/>

RUMUNJSKA

Institutul de Stiinte ale Educatiei
(Institut za nauke u obrazovanju)
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.etwinning.ro>

SRBIJA

Foundation Tempus
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://erasmusplus.rs/>

SLOVAČKA

Zilinska Univerzita (Sveučilište u Zilini)
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.etwinning.sk>

SLOVENIJA

Center RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja – CMEPIUS
(Centar Republike Slovenije za mobilnost, obrazovanje i osposobljavanje: Program – CMEPIUS)
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.cmepius.si/solsko-izobrazevanje/etwinning/>

ŠPANJOLSKA

Instituto Nacional de Tecnologías Educativas y de Formación del Profesorado
Ministerio de Educación, Cultura y Deporte
Ministarstvo obrazovanja, kulture i sporta
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.etwinning.es>

ŠVEDSKA

Universitets- och högskolerådet
(The Swedish Council for Higher Education)
Nacionalna eTwinning mrežna stranica: <http://www.utbyten.se>

TUNIS

Centre National des Technologies en Éducation
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.cnte.tn/index.php/parteneriat/etwinning>

TURSKA

MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü
(Ministarstvo nacionalnog obrazovanja: Opća uprava za inovacije i obrazovne tehnologije)
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://etwinning.meb.gov.tr>

UJEDINJENO KRALJEVSTVO

British Council
Nacionalna mrežna stranica za eTwinning: <http://www.britishcouncil.org/etwinning>

UKRAJINA

NSBC “Ukrainskiy proryv”
Nacionalna mrežna stranica eTwinning Plus: <http://www.etwinning.com.ua/>

www.etwinning.net